

Planul de contingență al Republicii Moldova pentru pesta porcină clasică

Ediția II

Data ultimei revizii: decembrie 2015

2015

CUPRINS

Summary

CAPITOLUL 1: PREVEDERI GENERALE

CAPITOLUL 2: PREVEDERI LEGISLATIVE

CAPITOLUL 3: COSTURILE COMBATERII BOLII

CAPITOLUL 4: LANȚUL DE COMANDĂ ȘI STRUCTURI ADMINISTRATIVE DE COMBATERE A PPC (CNCB-CLCB)

CAPITOLUL 5: COOPERAREA ÎNTRE CNCB, CLCB ȘI ALTE AUTORITĂȚI

CAPITOLUL 6: GRUPUL NATIONAL DE EXPERTI PENTRU PPC (GNE)

CAPITOLUL 7: RESURSE

CAPITOLUL 8: PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND INTERVENȚIA ÎN FOCAR ȘI DEPOPULAREA EXPLOATAȚIILOR

CAPITOLUL 9: LABORATOARE DE DIAGNOSTIC AL PPC

CAPITOLUL 10 PROCEDURI DE INSTRUIRE PENTRU SERVICIILE VETERINARE

CAPITOLUL 11: PROGRAME DE INSTRUIRE A PERSONALULUI

CAPITOLUL 12: PROGRAME DE INFORMARE ȘI DE CONȘTIENTIZARE A POPULAȚIEI ȘI A FACTORILOR DE DECIZIE

CAPITOLUL 13: ELIMINAREA CADAVRELOR

CAPITOLUL 14: VACCINAREA CONTRA PESTEII PORCINE CLASICE

ANEXE

ABREVIERI:**(Abbreviations)**

ANSA: Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor

MAIA: Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare

MM: Ministerul Mediului

DSSV: Direcția Supraveghere Sanitar Veterinară

I.P. CRDV: I.P. Centrul Republican de Diagnostic Veterinar

LDSA: Laboratorul de Diagnostic Sănătate Animală

GNE: Grupul Național de Experți

PPC: Pesta Porcină Clasică

DRSA: Direcția raională pentru siguranța alimentelor

DMSA: Direcția municipală pentru siguranța alimentelor

CAER: Comisia Antiepidemiologică Excepțională Republicană

UE: Uniunea Europeană

UCD: Unitatea Centrală de Decizie

UOC: Unitatea Operațională Centrală

UCS: Unitatea Centrală de Sprijin

ULD: Unitatea Locală de Decizie

UOL: Unitatea Operațională Locală

ULS: Unitatea Locală de Sprijin

FVO: (Food and Veterinary Office) - Oficiul Alimentar și Veterinar (OAV) din cadrul Direcției generale Sănătate și Consumatori a Comisiei Europene

CAPITOLUL 1

PREVEDERI GENERALE

(General Provisions)

1.1. Definiții **(Definitions)**

În înțelesul prezentului Plan de contingență, se aplică următoarele definiții:

situația de urgență: eveniment excepțional, cu caracter nonmilitar, care prin amploare și intensitate amenință viața și sănătatea populației, mediul înconjurător, valorile materiale și culturale importante, iar pentru restabilirea stării de normalitate sunt necesare adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse suplimentare și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate;

situație de urgență epidemiologică veterinară: eveniment excepțional care afectează sănătatea publică, a animalelor și/sau cu impact economic deosebit care, prin amploare și intensitate, amenință sănătatea animală, siguranța alimentelor și, implicit, sănătatea populației și mediul înconjurător, iar pentru restabilirea stării de normalitate este necesară adoptarea de măsuri și acțiuni urgente, alocarea de resurse suplimentare importante și managementul unitar al forțelor și mijloacelor implicate în combaterea bolilor;

exploatație: orice incintă împrejmuită, cu unul ori mai multe adăposturi, sau orice loc în care sunt ținute animale;

mediu sălbatic: locul/biotopul situat pe teritoriul Moldovei unde animalele sălbatice trăiesc în libertate;

focar de boală: exploatația sau locul situat pe teritoriul RM în care se găsesc animale și în care s-a confirmat oficial unul sau mai multe cazuri de boală;

caz de boală: confirmarea oficială a oricărei boli transmisibile ale animalelor și zoonozelor, la unul sau mai multe animale;

confirmare oficială: atestarea prin buletin de analiză de confirmare a faptului că agentul patogen al unei boli este prezent în proba analizată;

alertă: activarea structurii operaționale a autorității competente centrale;

animale (animale domestice sau sălbatice): animal - mamifere, păsări domestice și sălbatice, pești, albine, viermi de mătase, batracieni, moluște, gasteropode, crustacee și tunicate;

deținător de animale - orice persoană fizică sau juridică care are în responsabilitatea sa animale;

proprietar de animale: orice persoană fizică sau juridică care are în proprietate animale;

autoritate competentă centrală: Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

situație de risc pentru sănătate – pericol eventual de transmitere a unei boli la animale, mai mult sau mai puțin previzibil, cu efect asupra sănătății animale ori/și umane.

1.2. Obiective (Objectives)

Planul de contingență reprezintă un instrument important în pregătirea și abordarea unei epizootii care specifică măsurile naționale ce urmează a fi aplicate în combaterea pestei porcine clasice.

Acest Plan de contingență stabilește cadrul legal în care se va interveni pentru controlul și combaterea pestei porcine clasice în Republica Moldova. El descrie structurile strategice, tactice și de comandă ce vor interveni atât în cazurile de suspiciune, cât și în cele de confirmare a unui caz de pestă porcină clasică.

Pentru buna îndeplinire a prevederilor acestui plan, trebuie să existe acces la dotări, echipamente, antiseptice și dezinfectante, produse biologice, personal și la alte materiale corespunzătoare necesare pentru eradicarea rapidă și eficientă a focarului de boală.

Prezentul Plan a fost elaborat pentru a îndeplini cerințele stipulate de HG nr. 481 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare” - Anexa nr.1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control al pestei porcine clasice” (în continuare Norma sanitar - veterinară), publicat: 08.04.2008 în Monitorul Oficial Nr. 72-73, art Nr: 475, ce transpune în legislația națională Directiva Consiliului 2001/89/CE pentru controlul pestei porcine clasice.

Procedurile detaliate care vor fi adoptate de către serviciile veterinare, și personalul din teritoriu în eventualitatea unui focar de pestă porcină clasică, sunt stabilite în Manualul operațional pentru combaterea pestei porcine clasice și fac parte din prezentul Plan de contingență.

Planul de Contingență pentru PPC va fi revizuit și îmbunătățit ori de cate ori este necesar, cel puțin odată la fiecare 5 ani.

1.3. Sistemul de alertă care indică statutul bolii (Alert system to indicate disease status)

Această secțiune stabilește mecanismul efectiv care să confere siguranța că răspunsul la un focar de boală poate fi implementat într-o manieră coordonată și eficientă. Pașii care trebuie întreprinși dacă este suspectată PPC, precum și activitățile care trebuie întreprinse, dacă boala este confirmată, sunt descrise în acest document.

Există un sistem de alertă unic, pe culori, și va fi adoptat după cum urmează:

- CULOAREA ALBĂ: când boala nu este prezentă ori suspectă; acesta este statutul în circumstanțe normale;
- CULOAREA NEAGRĂ: când riscul pentru boală este mai mare decât normal, de exemplu boala poate fi suspectată ori confirmată în vecinătatea unui stat membru, de aceea este necesar un nivel de alertă mai ridicat;
- CULOAREA PORTOCALIE: când, în urma investigației epidemiologice, există suspiciunea prezenței bolii într-o exploatație, pusă pe baza prezenței semnelor clinice. În acest caz, trebuie recoltate probe și trimise pentru analize de laborator.
- CULOAREA ROȘIE: când boala a fost confirmată.

CAPITOLUL 2 PREVEDERI LEGISLATIVE (Legislative Provisions)

2.1. Baza legală pentru controlul PPC (Legal basis for CSF control)

Baza legală pentru controlul PPC în Republica Moldova, o constituie:

- Legea nr. 221 din 19.10.2007 „Privind activitatea sanitar-veterinară”, publicată: 14.03.2008 în Monitorul Oficial nr. 51-54, art nr: 153;
- Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 30 din 14.01.1994 (publicat în Monitorul Parlamentului 1994, nr.1, art.22), cu modificările și completările ulterioare, ce aprobă Comisia Antiepidemiologică Excepțională Republicană;
- HG nr. 481 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare”, Anexa 1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control a pestei porcine clasice”, publicată: 08.04.2008 în Monitorul Oficial, nr. 72-73, art nr: 475;
- H.G. 645 din 19.07.2010 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de calculare a despăgubirilor acordate proprietarilor de animale sacrificate, ucise

sau altfel afectate in urma lichidarii rapide a focarelor de boli transmisibile ale animalelor, publicat: 27.07.2010 în Monitorul Oficial Nr. 129-130 art Nr: 730;

- HG nr. 369 din 12.06.2015 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor în momentul uciderii, publicat: 19.06.2015 în Monitorul Oficial Nr. 150-159, art Nr: 412;

- Ordinul nr. 51 din 04.03.2015 al ANSA „ Cu privire la aprobarea Normei sanitar - veterinare privind notificarea internă și declararea oficială a unor boli transmisibile ale animalelor”.

2.2. Prevederi pentru domenii specifice (Provisions for specific activity fields in CSF control)

2.2.1. Notificarea cazurilor suspecte de PPC (Notification of suspect cases of CSF)

Prevederi privind modul de notificare al PPC sunt cuprinse în HG nr 481 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare”, Anexa nr.1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”, cap. 2.

2.2.2. Măsuri în caz de suspiciune a PPC (Measures in case of CSF suspicion)

Restricțiile privind mișcarea de porcine, a produselor de proveniență porcină, a cadavrelor animale, a persoanelor sau a materialelor din exploatațiile cu suspiciune de PPC, măsurile ce vor fi aplicate în exploatația afectată sunt prevăzute la cap. III al Normei sanitare –veterinare. Restricțiile dispuse în aceste cazuri sunt în conformitate cu HG nr.48 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare”, Anexa nr. 1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control a peștei porcine clasice”, cap. 3.

2.2.3. Măsuri în cazul confirmării prezenței peștei porcine clasice (Measures in confirmation of CSF)

Impunerea restricțiilor asupra mișcării animalelor și instituirea măsurilor de control a bolii în orice exploatație infectată este prevăzută la cap. IV al HG nr. 481 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare”, Anexa nr. 1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control a peștei porcine clasice”.

2.2.4. Investigatia epidemiologica (Epidemiological investigation)

Efectuarea investigației epidemiologice este prevăzută la capitolul VII al HG nr. 481 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare”, Anexa nr. 1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

2.2.5. Stabilirea zonelor de protecție și de supraveghere (Establishing the protection and the surveillance zones)

Stabilirea zonelor de protecție și de supraveghere sunt prevăzute la capitolul VIII al HG nr.481 din 29.03.2008 „Cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare”, Anexa nr.1 „Norma sanitară veterinară privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

2.2.6. Curățare, dezinfectare și repopulare a exploatațiilor de porcine (Cleaning, disinfection and restocking of pig holdings)

Curățenia și dezinfecția adăposturilor pentru porci, împrejurimile acestor adăposturi, vehiculele folosite pentru transport, a echipamentului folosit în exploatație și a tuturor lucrurilor care ar putea fi contaminate sunt prevăzute la capitolul XI al Normei sanitare veterinare privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

2.2.7. Măsuri aplicate în cazul suspiciunii și confirmării prezenței peștei porcine clasice la porcii dintr-un abator sau mijloc de transport (Measures applied in suspicion and confirmation the CSF in pigs in a slaughterhouse or in a middle of transport)

Măsurile aplicate în cazul suspiciunii și confirmării prezenței peștei porcine clasice la porcii dintr-un abator sau mijloc de transport sunt prevăzute la capitolul XII al Normei sanitare veterinare privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

2.2.8. Măsuri aplicate în cazul suspiciunii și confirmării prezenței peștei porcine clasice la porcii sălbatici (Measures applied in CSF suspicion or confirmation in wild pigs)

Măsurile aplicate în cazul suspiciunii și confirmării prezenței peștei porcine clasice la porcii sălbatici sînt prevăzute la capitolul XIII al Normei sanitare veterinare privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

2.2.9. Planuri de eradicare a peștei porcine clasice dintr-o populație de porci sălbatici (Eradication plans of CSF in a wild pigs population)

Planuri de eradicare a peștei porcine clasice dintr-o populație de porci sălbatici se întocmesc în conformitate cu capitolul XIV al Normei sanitare veterinare privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

2.2.10. Proceduri de diagnostic și cerințe de biosecuritate (Diagnostic procedures and bio-security needs)

Procedurile de diagnostic și cerințele de biosecuritate sînt specificate la capitolul XV al Normei sanitare veterinare privind măsurile de control ale PPC”.

2.2.11. Vaccinarea (Vaccination)

Utilizarea, fabricarea și comercializarea vaccinurilor peștei porcine clasice, vaccinarea de necesitate în exploatațiile de porcine, vaccinarea de necesitate a porcilor sălbatici sînt prevăzute la capitolele XVI, XVII și XVIII ale „Normei sanitare veterinare veterinare privind măsurile de control ale PPC”.

2.2.12. Centre de combatere a bolii și grupuri de experți (Disease control centers and expert groups)

Constituirea CNCB și a CLCB raionale și municipale și ale Grupului National de Experți pentru PPC sînt stabilite în prezentul Planul de contingență, a cărui existență este menționată la capitolul XX al Normei sanitare veterinare privind măsurile de control ale peștei porcine clasice”.

CAPITOLUL 3 COSTURILE COMBATERII BOLII (Costs for disease control)

Cheltuielile financiare cu despăgubirea animalelor ucise în cadrul aplicării măsurilor de control pentru PPC sunt reglementate de H.G. 645/2010 ce stabilește REGULAMENTUL privind modul de calculare a despăgubirilor acordate proprietarilor de animale sacrificate, ucise sau altfel afectate în urma lichidării focarelor de boli transmisibile ale animalelor.

În scopul lichidării rapide a focarelor de boli transmisibile ale animalelor ce implică sacrificarea sau uciderea acestora, se acordă despăgubiri proprietarilor pentru animalele sacrificate, ucise sau altfel afectate, în afara sumelor recuperate prin valorificarea produselor și subproduselor de la animalele sacrificate, ucise sau altfel afectate.

Beneficiari de despăgubiri sînt persoanele juridice și fizice proprietari de animale, în cazul în care animalele sînt deținute cu respectarea normelor legale în vigoare cu referire la declararea și înregistrarea obligatorie în Registrul de stat al animalelor și a cerințelor sanitar-veterinare, care au suportat pagube în urma aplicării acțiunilor de lichidare rapidă a focarelor de boli transmisibile prevăzute în anexa nr.1 la Regulamentul sus-mentionat.

Animalele care fac obiectul despăgubirilor trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- ✓ Să fie deținute cu respectarea normelor sanitar – veterinară în vigoare;
- ✓ Toate animalele din speciile bovine, ovine, caprine, porcine, cabaline, asini și a descendenților obținuți prin încrucișarea acestora, toate exploatațiile (gospodăriile) în care se întrețin sau se manipulează aceste animale, fie fermă, stână, târg, abator, vor fi identificate și înregistrate în Baza de Date a **Sistemului de Identificare și Trasabilitate a Animalelor (SITA)**, ce constituie Registrul de Stat al Animalelor.

Suma pierderii suportate de proprietar prin sacrificarea, uciderea sau afectarea în alt mod a animalului, la data când a avut loc acțiunea de lichidare a focarului de boală, se stabilește de către o comisie de evaluare, constituită din: reprezentantul direcției raionale/municipale pentru agricultură și alimentație, medicul veterinar oficial din cadrul subdiviziunii teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, primarul localității sau reprezentantul acestuia, cu participarea proprietarului de animale.

Fondurile bugetare de urgență se asigură pentru:

- a. în cazul acțiunilor de importanță deosebită ce se întreprind pentru lichidarea rapidă a focarelor de boli transmisibile, prin sacrificarea unor animale și prin alte măsuri ce se impun pentru prevenirea difuzării epizootiilor și pentru apărarea sănătății efectivelor de animale;
- b. sacrificarea unor animale și alte măsuri ce se impun pentru prevenirea epizootiilor și apărarea sănătății efectivelor de animale, în cazul acțiunilor de importanță deosebită prevăzute la lit. a) acestui punct;
- c. plata despăgubirilor ce i se cuvin proprietarului pentru animalele ucise;

În situații determinate de urgențe epizootice, conform Legii 1228 din 27.06.1997 despre Regulamentul privind utilizarea mijloacelor Fondului de rezervă al Guvernului, se poate apela la fondul de urgență al Guvernului pentru alocări financiare suplimentare în cadrul Fondului pentru combaterea epizootiilor, destinat lichidării focarelor de boală.

În cazul în care este necesar personal suplimentar pe o perioadă determinată, cheltuielile ocazionate de plata manoperei, diurnei, transportului, cazării, ore suplimentare etc, se va face din Fondul pentru combaterea epizootiilor. Managementul Personalului implicat în controlul bolilor se face la nivelul ANSA;

Costurile cu echipamentele, ustensilele și materialele consumabile pentru intervenții în caz de urgență se face din Fondul pentru combaterea epizootiilor.

Se mai suportă din fondul pentru combaterea epizootiilor următoarele activități:

- ✓ Prelevarea de probe suplimentare în cadrul aplicării măsurilor de control al bolii și transportul acestora la laborator;
- ✓ Sacrificarea, transportul carcaselor, transportul și distrugerea materialelor contaminate;
- ✓ Cheltuielile ocazionate de elaborare a programului de intervenție în situații de necesitate și, în general, toate cheltuielile de pregătire a operațiunilor sunt finanțate din fondurile bugetare destinate serviciilor veterinare pentru activități curente;
- ✓ Costurile privind vaccinarea de urgență (necesitate) a animalelor;
- ✓ Costurile privind operațiunile de curățenie, sanitație, dezinsecție, deratizare.

CAPITOLUL 4 **LANȚUL DE COMANDĂ ȘI STRUCTURI ADMINISTRATIVE DE** **COMBATERE A PPC (CNCB-CLCB)**

(Chain of Command and administrative structures involved in CSF control – NDCC and LDCC)

4.1. Structuri administrative la nivel central **(Administrative structures at Central Level)**

În cazul evoluției unor epizootii majore, la nivelul Comisiei Antiepidemice Excepționale Republicane se constituie *Centrul Național de Combatere a Bolilor*.

Centrul Național de Combatere a Bolilor (CNCB) are în componență trei unități guvernamentale, după cum urmează:

- ✓ **Unitatea Centrală de Decizie (UCD)**, în această structură intră: Ministerul de Interne, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Ministerul Mediului, Ministerul Sănătății și Ministerul de Finanțe.
- ✓ **Unitatea Operațională Centrală (UOC)** alcătuită din subdiviziuni ale ANSA, cu rol de implementare al deciziilor adoptate în Unitatea Centrală de Decizie;
- ✓ **Unitatea Centrală de Sprijin (UCS)**, în care intră alte ministere care pot acorda ajutor, în cazul evoluției unor boli majore la animale.

4.2. Lanțul de Comandă **(Chain of Command at Central Level)**

La nivel central (guvernamental), conducătorul Lanțului de Comandă în controlul bolilor la animale este **Viceprim - ministrul**, președintele **Comisiei Antiepidemice Excepționale Republicane**, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 30 din 14.01.1994 (publicat în Monitorul Parlamentului 1994, nr.1, art.22), cu modificările și completările ulterioare;

Adjunctul conducatorului Lantului de Comanda, în cazul epizootiilor, este Directorul general al Agentiei Nationale pentru Siguranța Alimentelor din Republica Moldova.

Adjunctului Lantului de comandă i se subordonează activitatea Unității Operaționale Centrale, activitate legiferată prin ordin al Directorului general al ANSA. Această structură este responsabilă de elaborarea cadrului normativ pentru toate activitățile ce țin de competența autorității sanitar-veterinare competente la nivel central. Tot Directorului general al ANSA i se subordonează activitatea Instituției Publice Centrul Republican de Diagnostic Veterinar (în continuare - I.P. CRDV), care este responsabil de diagnosticul PPC în laborator.

Unitatea Centrală de Sprijin se subordonează Unității Centrale de Decizie și îndeplinește atribuțiile stabilite de aceasta.

Centrul Național de Combatere a Bolii se convoacă la prima suspiciune a unei boli nou emergente în teritoriu sau la confirmarea ei. Membrii Centrului se vor întruni în incinta ANSA.

Directorul general Adjunct pe compartimentul sanitar-veterinar este responsabil de convocarea CNCB.

Diagrama Lanțului de Comandă este prezentată în Anexa nr.1

4.3. Atribuțiile CNCB pentru PPC (Duties of the NDCC for CSF)

În conformitate cu prevederile normei sanitare veterinare pentru controlul PPC, sarcinile CNCB sunt următoarele:

- conduce și monitorizează operațiunile centrelor locale de control al bolii;
- definește măsurile de control necesare;
- asigură aplicarea promptă și eficientă a măsurilor prevăzute în legislația de control al PPC de către centrele locale de combatere al bolii;
- mobilizează personalul și alte resurse la centrele locale de combatere al bolii;
- dacă este cazul, analizează organizarea vaccinării de urgență și definirea zonelor de vaccinare;
- menține legătura cu IP CRDV;
- menține legătura cu presa și alte mijloace de informare;
- menține legătura cu organele de poliție pentru a asigura aplicarea măsurilor legale specifice.

4.4. Membrii și sarcinile subunităților CNCB (Member and duties of the CNCB structures)

Diagrama CNCB este prezentată în Anexa nr. 2.

4.4.1. Unitatea Centrală de Decizii (UCD) (Central Decision Unit)

Este o structură cu rol de decizie, coordonare și control a Centrului Național de Combatere a Bolilor și este compusă din reprezentanți ai ministerelor și ai celorlalte instituții publice centrale desemnate în Comisia Antiepidemiologică Excepțională Republicană.

UCD este condusă de un viceprim – ministru.

UCD are următoarele atribuții principale:

- a) definirea și stabilirea strategiei de control și de combatere a bolilor;
- b) coordonarea activităților de colaborare dintre autoritățile și instituțiile publice cu atribuții în gestionarea situațiilor de urgență;
- c) emiterea deciziilor și a instrucțiunilor, în condițiile legii;
- d) analizarea informațiilor primite din teritoriu și transmise prin intermediul UOC.

4.4.2. Unitatea Operațională Centrală (UOC) (Central Operational Unit)

Unitatea Operațională Centrală are următoarele atribuții:

- a) centralizarea și evaluarea informațiilor primite din teritoriu și transmiterea lor către UCD;
- b) notificarea internă și internațională a bolii;
- c) transmiterea către centrele locale de combatere a bolilor a deciziilor și a instrucțiunilor emise potrivit legii și urmărirea implementării lor;
- d) verificarea corectitudinii aplicării măsurilor de control și combatere a bolii de către centrele locale de combatere a bolilor;
- e) colaborarea cu autoritățile și instituțiile publice competente la nivel teritorial cu privire la planificarea măsurilor de control și combatere a bolii;
- f) colaborarea cu instituțiile din țările limitrofe și din lume în ceea ce privește combaterea bolilor;
- g) evaluarea experienței a altor state cu privire la combaterea bolilor;
- h) organizarea și realizarea de întruniri în vederea perfecționării, prin schimburi de experiență, a personalului cu atribuții în controlul și combaterea bolilor;

i) asigurarea sprijinului tehnic de specialitate sanitar-veterinar necesar pentru intervenție în focarele de boală, precum și la punctele de frontieră și dispunerea măsurilor necesare conform competențelor;

î) alte atribuții legate de controlul și combaterea PPC.

Unitatea Operațională Centrală este condusă de directorul general ANSA. Adjunctul șefului UOC este șeful Direcției Supraveghere Sanitar-Veterinara din cadrul ANSA.

4.4.2.1. Sarcinile Sefului Direcției Supraveghere Sanitar-Veterinara (Tasks of the Chief of Sanitary Veterinary Surveillance Directorate)

a) stabilește și pregătește întâlnirile, prezentările și misiunile cu FVO și țările terțe în ceea ce privește boala care evoluează în teren;

b) monitorizează evoluția bolii și în alte țări, după cum este necesar;

c) se asigură că notificarea internațională inițială este făcută în termen;

d) ține legătura cu OIE și țările terțe, după notificarea inițială;

e) participă la întâlnirile UCD;

f) participă la întâlnirile CNCB;

g) consiliază asupra strategiilor și opțiunilor de combatere și control al bolii;

h) supervizează și consiliază activitățile în domeniul de ecarisare, dezinfecție și control al mișcărilor;

i) consiliază conducerea CNCB asupra evenimentelor semnificative;

î) reactualizează periodic rapoartele pentru CNCB și Cabinetul Primului Ministru;

j) participă, din partea Guvernului, la conferințele de presă și dă interviuri în media când este necesar;

k) se asigură că sunt disponibile resursele de personal și materiale necesare bunei funcționări a CNCB;

l) se asigură că bunăstarea personalului implicat în combaterea focarelor este respectată.

4.4.3. Unitatea Centrală de Sprijin (Central Support Unit)

Membri:

- Consultanți și reprezentanți din domenii specifice ale Ministerelor și organizațiilor relevante;
- Personal administrativ suplimentar.

Sarcini:

- Comunicarea efectivă și eficientă cu celelalte părți ale CNCB;
- Administrarea resurselor de la nivelul CNCB.

4.5. Structuri administrative și Lanțul de Comandă la nivel local (Administrative structures at Local Level and Chain of Command)

La nivel local, prin dispoziții ale Președinților Consiliilor Raionale / Municipale se constituie Centrele Locale de Combatere a Bolilor (CLCB).

În componența CLCB, intră:

- **Unitatea Locală de Decizie (ULD)**. Este condusă de Președintele Consiliului Raional sau Municipal, care îl are ca adjunct pe șeful subdiviziunii teritoriale pentru siguranța alimentelor. În componența ULD mai intră: subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor raionale/municipale, direcțiile pentru situații excepționale, inspectoratele teritoriale de Poliție, direcțiile agricole, inspectoratele ecologice raionale etc.

- **Unitatea Operațională Locală (UOL)**. Este condusă de șeful subdiviziunii teritoriale pentru siguranța alimentelor care are în componență secția pentru sănătatea și bunăstarea animală.

- **Unitatea Locală de Sprijin (ULS)** se află în subordinea reprezentanților Cancelariei de Stat care răspund la comanda Președintelui Consiliului Raional sau Municipal. Din ULS, fac parte primăriile localităților din raion sau municipiu.

Diagrama CLCB este prezentată în Anexa nr. 3.

4.6. Responsabilitățile CLCB (LDCC duties)

CLCB are următoarele responsabilități generale:

a) implementarea strategiei de control și combatere în cazul suspiciunii sau confirmării bolii;

b) efectuarea investigației clinice imediate în cazul suspiciunilor de boală, recoltarea și transportarea probelor către laboratorul de diagnostic, în conformitate cu prevederile legale în vigoare;

c) notificarea suspiciunilor de boală către ANSA, cât mai curând posibil;

d) declararea bolii către Unitățile Locale de Sprijin, după primirea confirmării diagnosticului în laborator a acesteia;

e) stabilirea zonelor de protecție și a celor de supraveghere, stabilirea restricțiilor și eliberarea deciziilor de restricție către deținătorii de animale și a informărilor către restul populației;

f) închiderea târgurilor de animale din interiorul zonelor de protecție și a celor de supraveghere și monitorizarea mișcării animalelor și a materialului seminal, ovulelor și embrionilor;

g) în cazul suspiciunii de boală în raioanele limitrofe, stabilirea legăturii cu CNCB și cu Subdiviziunile teritoriale pentru siguranța alimentelor din raionul/municipiul afectat, raioane vecine, pentru determinarea demarcării zonelor de protecție și a zonelor de supraveghere comune;

CLCB este condus de Președintele Consiliului Raional/Municipal.

În îndeplinirea sarcinilor, el este asistat de către șeful secției sănătate și bunăstare animală din cadrul subdiviziunilor teritoriale ANSA ale cărui sarcini sunt următoarele:

- Menține lista focarelor de boală;
- Monitorizează procedurile de evaluare a animalelor, uciderea, ecarisarea, curățarea și dezinfecția și repopularea exploatațiilor;
- Confruntă datele din rapoartele zilnice către CLCB;
- Menține o listă a numărului de focare, tipurile de exploatații și efectivele de animale pe specii, care au fost sacrificate/ucise și a celor care urmează să fie sacrificate/ucise;
- Menține o listă a amplasamentelor infectate, a tipurilor de ferme pe specii, la care s-a efectuat ecarisarea, precum și a celor care urmează să fie ecarisate;
- Menține o listă a amplasamentelor infectate în care au fost efectuate operațiunile de curățenie și dezinfecție, în vederea stabilirii datelor la care se vor ridica măsurile de restricție;
- Emite note de serviciu, când este cazul.

4.6.1.Sarcinile ULD (LDU tasks)

- a) stabilește planul de acțiune pentru controlul bolii, în conformitate cu prevederile legale și recomandările primite de la UCD și îl aprobă;
- b) identifică mijloacele necesare uciderii și personalul calificat în acest sens;
- c) identifică unitățile pentru incinerarea porcinelor sacrificate și mijloacele de transport către incineratoare sau locurile de îngropare;
- d) în cazul în care nu există capacitate de distrugere a cadavrelor, identifică terenurile adecvate pentru incinerarea/ingroparea animalelor ucise, obținând autorizațiile de mediu necesare acestei activități;
- e) monitorizează implementarea planului de acțiune;
- f) stabilește responsabilități pentru membrii UOL, pe sectoare de activitate și zone teritoriale;
- g) analizează periodic progresele controlului bolii și eficiența acțiunilor întreprinse, luând măsurile ce se impun în completarea lor;
- h) identifică mijloacele tehnice, utilajul, sursa de carburant etc, necesare intervenției în focar;
- i) accesează fondurile de rezervă ale Guvernului necesare intervenției pentru aplicarea măsurilor de control în focar.

În exercitarea atribuțiilor de șef al Lanțului de comandă la nivel local, conducătorul ULD emite dispoziții ale Președintelui Consiliului raional/municipal.

4.6.2. Sarcinile UOL (Tasks of the LOP)

Unitatea Operațională Locală se constituie la nivelul subdiviziunii teritoriale pentru siguranța alimentelor, prin ordin al șefului subdiviziunii și trebuie să cuprindă trei compartimente: **compartimentul epidemiologie, compartimentul aprovizionare cu materiale și compartimentul operativ**, care este constituit din echipele de intervenție în focar.

- a) stabilește măsurile de control al bolii în exploațiile infectate în caz de focar și anume:
 - instituirea de restricții asupra exploatațiilor;
 - evaluarea animalelor ce urmează a fi ucise în vederea compensării;
 - uciderea animalelor;

- distrugerea cadavrelor rezultate;
- distrugerea furajelor suspecte de contaminare;
- curățarea și dezinsecția incintelor, spațiilor și a echipamentelor folosite;
- deratizarea și dezinsecția;
- introducerea porcilor santinelă.

b) menține lista focarelor de boală;

c) identifică exploatațiile cu suine și efectuează recensământul speciilor receptive la PPC diagnosticată în exploatațiile populației sau în exploatațiile comerciale aflate în interiorul zonelor de protecție și supraveghere, precum și în exploatațiile de contact;

d) efectuează investigația epidemiologică, înregistrează datele colectate cu ocazia investigațiilor epidemiologice, a certificatelor de mișcare emise în perioada anterioară confirmării bolii de către medicii veterinari oficiali (inspectorii raionali), a personalului și a echipamentului folosit etc.

e) elaborează hărțile GIS ale zonelor de restricție (protecție și de supraveghere) ale focarului;

f) alcătuiește echipele de monitorizare ale stării de sănătate ale suinelor din zona de restricție și inspectează efectivele de suine receptive din zonele de protecție și din zonele de supraveghere cât mai curând posibil după confirmarea bolii;

g) în urma luării deciziei în CNCB sau CLCB privind uciderea animalelor din exploatații, alcătuiește echipele operative și le transmite ordinul de ucidere;

h) în cazul în care hotărăște vaccinarea de urgență, alcătuiește echipele de vaccinare, le instruiește și le asigură materialele necesare activității de vaccinare;

i) contractează, din personalul existent la nivelul raionului/municipiului echipele necesare de intervenție în teren și monitorizează procedurile de evaluare a animalelor, ucidere, ecarisare, curățare, dezinsecție și repopulare a exploatațiilor;

î) monitorizează datele din rapoartele zilnice transmise către CLCB;

j) dispune reactualizarea zilnică a listei focarelor, a exploatațiilor cu specii receptive și a efectivelor de animale pe specii, sacrificate/ucise și a celor care urmează să fie sacrificate/ucise;

k) dispune reactualizarea zilnică a listei focarelor în care au fost efectuate operațiunile de curățenie și dezinsecție, în vederea stabilirii datelor la care se vor ridica măsurile de restricție;

l) aprovizioneaza cu materiale de intervenție echipele din focar;

m) emite proceduri, ordine și instrucțiuni, când este cazul.

4.6.2.1. Echipe implicate în controlul PPC de la nivelul UOL (Working teams involved in CSF control at the level of LOU)

Calculul de persoane este stabilit pentru componența unei singure echipe; numărul de membri din echipă depinde de mărimea exploatației în care sunt aplicate măsurile de control.

Sunt constituite atâtea echipe câte sunt necesare în funcție de mărimea focarului și de necesarul de personal pentru aplicarea măsurilor de control.

a. Echipele de evaluare a animalelor **(teams for animal evaluation in view of compensations)**

Au sarcina de a evalua pierderile suferite de proprietar în urma uciderii animalelor în scop de diagnostic, la suspiciune, ori a confirmării bolii.

În componența (Comisiei) echipei de evaluare intră reprezentantul direcției raionale/municipale pentru agricultură și alimentație, medicul veterinar oficial din cadrul subdiviziunii teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, primarul localității sau reprezentantul acestuia.

Echipele sus-mentionate analizează și aprobă valoarea de înlocuire a animalului în funcție de valoarea genetică, zootehnică, de sex, vârstă, greutate, starea fiziologică, categoria de producție, la prețul pieței la data când a avut loc acțiunea de lichidare a focarului de boală, și de valoarea unitară medie calculată pe baza sumei totale a despăgubirii pentru animalele ucise.

b. Echipele de ucidere **(teams for animal killing)**

În cazul în care uciderea nu se execută cu personal aparținând unor firme specializate, la nivelul UOL se organizează echipe de ucidere alcătuite din personalul identificat de fiecare subdiviziune teritorială ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în cadrul Planului de contingență adaptat la nivel raional/municipal.

Personalul care ucide animalele, precum și cel care direcționează și conționează animalele trebuie să fie instruit conform prevederilor HG nr. 369 din 12.06.2015 pentru aprobarea Normei sanitar-veterinare privind protecția animalelor în momentul uciderii și să dețină competențe în acest sens.

Componența unei echipe de ucidere este următoarea:

- 1 veterinar care planifică și conduce activitățile de ucidere;
- 1 asistent pentru întocmirea evidențelor animalelor ucise;
- 2-3 persoane pregătite pentru asomarea și uciderea animalelor și care dețin certificat de competență în acest scop;
- 2-4 persoane cu competențe în dirijarea, manipularea și imobilizarea animalelor;
- 4-6 persoane pentru degajarea adăpostului și încărcarea animalelor în mijloacele de transport la fabrica de neutralizare sau la locul de îngropare;

c. Echipa de dezinfectie, dezinsecție și deratizare
(team for disinfection and deratization)

În cazul în care dezinfectia, dezinsecția și deratizarea nu se execută cu personal aparținând unor firme specializate, la nivelul UOL se organizează echipe DDD alcătuite din personalul identificat de fiecare subdiviziune teritorială a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, în cadrul Planului de contingentă adaptat la nivel raional/municipal.

Componența unei echipe DDD este următoarea:

- 1-3 persoane specializate în activitățile de DDD;
- 2-3 persoane care să supravegheze funcționalitatea dezinfectoarelor rutiere și să asigure schimbul soluțiilor dezinfectante. Acest personal poate face parte din rândul altor structuri administrative parte a CLCB (carabinieri, pompieri, armată etc);

d. Echipa de monitorizare a implementării măsurilor de control
(team for monitorization of implemented control measures)

Din această echipă fac parte inspectorii veterinari raional/municipali de la nivelul subdiviziunii teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

e. Echipa pentru construcția dezinfectoarelor rutiere
(team for construction of the road disinfectors)

Din această echipă fac parte 4-6 persoane din administrația locală parte a CLCB, cu atribuții în situațiile de urgență (carabinieri, pompieri, armată etc.).

f. Echipa pentru investigația epidemiologică și pentru examinarea clinică a efectivelor din zonele de restricție

(team for epidemiological investigation and for clinical examination of pig livestock from restriction zones)

Din echipa de examinare clinică a animalelor din zonele de restricție fac parte:

- 1-2 veterinari;
- 1 asistent veterinar pentru înregistrarea datelor.

4.6.3. Unitatea Locală de Sprijin

ULS are în componență reprezentanți ai primăriilor comunităților afectate și reprezentanți ai celorlalte structuri implicate în controlul bolii la nivel local.

Sarcina ULS este să asigure personalul auxiliar, materialele, mijloacele și logistica necesare CLCB pentru a-și îndeplini sarcinile.

CAPITOLUL 5

COOPERAREA ÎNTRE CNCB, CLCB ȘI ALTE AUTORITĂȚI

(Cooperation between NDCC, LDCC and other authorities in CSF control)

Gestionarea, controlul și eradicarea focarelor de boală solicită răspunsul coordonat al ANSA, împreună cu alte autorități și organisme ale statului parte componentă a CNCB ori CLCB.

În funcție de mărimea și extinderea focarului, următorii parteneri operaționali vor fi implicați în cooperarea cu ANSA în activitățile de combatere ca răspuns la confirmarea unui focar.

5.1. Ministere și organizații guvernamentate cu rol cheie

5.1.1. Ministerul Mediului și Inspectoratele teritoriale ecologice

MM este structura administrativă publică pentru protecția și îmbunătățirea mediului în Republica Moldova. La nivel raional/municipal, politica MM este implementată prin Inspectoratele teritoriale ecologice.

Inspectoratele teritoriale ecologice au rolul cheie de a autoriza activitățile cu impact potențial asupra mediului și de a asigura conformarea cu prevederile legale.

În timpul focarelor de boală, Inspectoratele teritoriale ecologice vor conlucra cu autoritățile locale veterinare, acordând sprijin pentru minimalizarea impactului pe care îl au activitățile de eradicare a unui focar asupra mediului și vor identifica

soluții pentru ecarisarea alternativă, acolo unde metodele de ecarisare convenționale nu pot fi aplicate.

MM și Inspectoratele teritoriale ecologice au următoarele sarcini:

- a) să participe la întrunirile CNCB și CLCB, prin reprezentanții lor și la formularea și adoptarea deciziei referitoare la măsurile de aplicare în focarul de boală;
- b) acordarea de consultanță CNCB și CLCB, în special în ceea ce privește opțiunile de distrugere a cadavrelor în zona de interes, prin îngropare, sau prin ardere, apoi îngropare;
- c) identifică și aprobă terenurile de pe raza raionului/municipiului care pot servi neutralizării alternative;
- d) stabilirea terenurilor și a suprafețelor unde pot fi desfășurate acțiuni de denaturare a dejecțiilor și gunoiului și/sau oricaror alte materiale contaminate;
- e) acolo unde este cazul, execută analiza de risc privind impactul activităților de recuperare a terenurilor folosite pentru îngroparea cadavrelor și deversarea apelor reziduale rezultate în urma combaterii focarului;
- f) consiliază în probleme privind prevenirea poluării în urma operațiunilor de curățare și dezinfecție;
- g) monitorizează impactul pe care îl au activitățile de control al focarelor de boală asupra mediului.
- h) monitorizează impactul pe care îl au activitățile de control al focarelor de boală asupra mediului, în directă cooperare cu Ministerul Mediului;
- i) sancționează încălcarea prevederilor legale privind protecția mediului, prevenirea riscurilor și limitarea amenințărilor de ordin ecologic, respectiv poluarea resurselor de apă, a aerului, diminuarea fertilității solului în timpul activității de control al focarelor de boli majore;
- î) controlează activitățile cu impact asupra mediului înconjurător, și aplică sancțiuni contravenționale prevăzute de legislația în domeniul protecției mediului;
- j) controlează modul de respectare a legislației de mediu privind ariile naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei, faunei sălbatice și acvaculturii în activitatea de control al focarelor de boli majore;
- k) urmărește respectarea condițiilor din autorizația de mediu în activitatea de control al focarelor de boli majore.

În timpul evoluției focarelor de boală, Inspectoratele teritoriale ecologice vor furniza, acolo unde este cazul, persoane de legătură cu nivelele de legătură strategic (ANSA), tactic (CNCB) și operațional (CLCB).

5.1.2. Ministerul Afacerilor Interne (MAI)

Ministrul Afacerilor Interne este parte a CNCB. Structurile lui teritoriale asigură paza obiectivelor și sprijină autoritățile în aplicarea măsurilor de control al PPC. Din Ministerul Afacerilor Interne fac parte:

5.1.2.1. Inspectoratul General, și Departamentul Trupelor de Carabinieri

Rolul forțelor de poliție și carabinierii în combaterea focarelor de boală este de a menține ordinea publică și de a proteja personalul veterinar în timpul aplicării măsurilor de control, acolo unde proprietarul se opune intervenției. Implicarea este dependentă de severitatea și de natura cerințelor.

Sarcinile forțelor de poliție și ale carabinierilor sunt:

- a) să participe la întrunirile CNCB/ CLCB, prin reprezentanții lor și la formularea și adoptarea deciziei referitoare la măsurile de aplicare în focarul de boală;
- b) să conlucreze strâns cu autoritățile locale pentru a controla mișcările de animale și pentru respectarea restricțiilor în zonele de control a bolii, stabilite de CLCB;
- c) să furnizeze consultanță autorităților veterinare în gestionarea și coordonarea incidentelor majore;
- d) să supravegheze, în colaborare cu autoritățile locale, respectarea restricțiilor asupra mișcărilor de animale în zonele de protecție și de supraveghere;
- e) să furnizeze sprijin în urgențe, în mod special la obținerea permisului de acces în exploatații (ferme/curți);
- f) să participe la instalarea barierelor pe drumurile de acces, acolo unde restricțiile o cer;
- g) să gestioneze perturbările liniștii publice ce pot apărea la locurile de neutralizare a cadavrelor și de impunere a restricțiilor de mișcare a animalelor;
- h) să ajute la oprirea și verificarea în trafic a legalității și respectarea prevederilor HG nr. 793 din 22.10.2012 pentru aprobarea „Normei sanitar-veterinare privind protecția și bunăstarea animalelor în timpul transportului”, care transpune parțial Regulamentul (CE) 1/2005 al Consiliului din 22 decembrie 2004;

i) să participe la supravegherea operațiunilor de neutralizare prin incinerare la fața locului, ca metodă alternativă și ia măsuri pentru a preîntâmpina eventualele incendii.

5.1.2.2. Poliția de Frontieră

Rolul Poliției de Frontieră în evoluția focarelor de boli majore este:

a) să participe la întrunirile CNCB și CLCB, prin reprezentanții lor la vârf și la formularea și adoptarea deciziei referitoare la măsurile efectuate în focarul de boală.

b) să controleze, la punctele de trecere ale frontierei de stat, legalitatea și circulația transporturilor de animale susceptibile, precum și mărfurile alimentare interzise din bagajele călătorilor.

Să notifice autoritățile veterinare locale sau centrale despre cazurile de porci mistreți găsiți bolnavi sau morți, în timpul patruleșilor pe care le execută în zonele de frontieră.

5.1.2.3. Serviciul Protecție Civilă și Situații Exceptionale (SPC și SE) și Direcțiile raionale/municipale pentru Situații Exceptionale

Sarcinile SPC și SE și a structurilor subordonate în controlul bolilor majore sunt următoarele:

a) participă la întrunirile CNCB și CLCB, prin reprezentanții lor la vârf și la formularea și adoptarea deciziei referitoare la măsurile adoptate în focarul de boală.

b) coordonează acțiunile angajaților proprii (DSE, pompieri etc) implicate în managementul situațiilor de urgență;

c) asigură logistica intervenției structurilor proprii și pune la dispoziția altor structuri tehnică, materiale și echipamente, dacă le deține;

d) contribuie la construirea și supravegherea filtrelor de dezinfecție rutiere;

e) participă la supravegherea operațiunilor de neutralizare prin incinerare la fața locului, ca metodă alternativă și ia măsuri pentru a preîntâmpina eventualele incendii;

f) asigură alte operațiuni din categoria “situațiilor de urgență” identificate în cadrul CLCB, ca necesare în controlul bolii.

5.1.3. Consiliile locale și primăriile

Consiliile locale și primăriile sunt parteneri operaționali în răspunsul la focarele de boală, ca unități locale de sprijin. Ele joacă un rol cheie în întărirea și implementarea strategiilor de control al bolii și sunt implicate în accesul rapid la resursele locale (echipamente). Ele joacă, de asemenea, un rol semnificativ în furnizarea de sprijin pentru educarea populației la nivel local.

În timpul unui focar, primăriile locale vor asista UOL cu personal, vehicule, logistică și spații, la solicitarea CLCB. Nivelul asistenței va depinde de circumstanțele locale și de presiunile care pot apărea.

Sarcina primăriilor locale este să:

- a) colaboreze cu reprezentanți ai poliției locale la instalarea semnelor și panourilor de avertizare pe căile de acces din zonele de protecție și de supraveghere și în jurul fermelor/curților unde boala a fost confirmată. Aceste afișe se vor instala și pe drumurile ce delimitează granițele zonelor de protecție și de supraveghere.
- b) participe la evaluarea animalelor, în vederea despăgubirii acestora;
- c) acorde sprijin, în cazul neutralizării alternative a teritoriului, prin identificarea și punerea la dispoziție a terenurilor pentru incinerare/îngropare;
- d) pună la dispoziție utilajele și să sprijine cu personal activitățile referitoare la încărcare, săpare, astupare etc. ce se pot ivi în activitatea de neutralizare alternativă;
- e) colaboreze cu reprezentanți ai poliției locale în sprijinirea activităților de pază a obiectivelor, dacă este cazul.

CAPITOLUL 6 **GRUPUL NATIONAL DE EXPERTI PENTRU PPC (GNE)** **(National Group of Experts for CSF)**

6.1. Sarcini ale GNE **(Tasks of the NGE)**

GNE reprezintă un organism cu rol consultativ, alcătuit din experți în domeniul legislației naționale și europene privind combaterea bolilor majore.

Experții din GNE pot fi recrutați din rândurile experților privați în combaterea bolilor, ori, dacă acest lucru nu este posibil, din rândul experților din administrația

veterinară centrală și de la nivelul raioanelor/municipiilor care au o bogată experiență în controlul bolilor.

GNE se constituie prin Ordin al Directorului general al ANSA și se întrunește ori de câte ori este necesar în timpul evoluției unui focar sau caz, ori în perioada de liniște epidemiologică.

Atribuțiile Grupului Național de Experți:

- Să asigure expertiză în domeniile solicitate și să sprijine autoritatea veterinară centrală în activitățile de pregătire pentru abordarea situațiilor de urgență;
- Să-i consilieze pe Șeful subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor și autoritățile publice locale în ceea ce privește conduita de intervenție și metodele de abordare a focarului de boală, în funcție de extinderea acestuia și de realitatea din teren;
- Să-l consilieze pe Șeful subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor și autoritățile publice locale cu privire la stabilirea zonelor de restricție (protecție și supraveghere) și a amplasării punctelor de dezinfecție pe drumurile de acces către exploatații;
- Să-i consilieze pe Șeful subdiviziunilor teritoriale pentru siguranța alimentelor și autoritățile publice locale cu privire la metodele cele mai potrivite referitoare la ucidere și la eliminarea – neutralizarea cadavrelor;
- Să analizeze datele obținute din investigațiile epidemiologice și să ajute la stabilirea sursei de infecție a bolii.

6.2. Componenta Grupului Național de Experți pentru PPC (Componence of the NGE)

În componența GNE intră următorii experți:

1. Directorul general Adjunct pe compartimentul sanitar-veterinar
2. Șeful Direcției Supraveghere Sanitar – Veterinare, ANSA
3. Șeful secției sănătatea și bunăstarea animalelor , ANSA
4. Șeful serviciului epidemiologie și situații de criză, ANSA
5. Directorul adjunct al IP CRDV
6. Șeful secției epizootologie și prognozare, IP CRDV
7. Șeful secției virusologie, IP CRDV
8. Șef secție recepție probe și morfopatologie, I.P. CRDV
9. Șeful secției sănătate și bunăstarea animalelor din cadrul subdiviziunii teritoriale pentru siguranța alimentelor, unde a fost confirmată boala

CAPITOLUL 7

RESURSE

(Resources)

7.1. Resurse de personal **(Personal resources)**

În controlul focarelor de boală, este necesară dislocarea rapidă de personal și de echipamente spre CLCB din raionul/municipiul unde evoluează focarul.

CLCB trebuie să mențină, la nivelul UOL a CLCB, o listă a personalului veterinar și administrativ care poate fi contactat la momentul suspiciunii sau confirmării unui focar de boală. Lista reprezintă transpunerea în practică a planului de contingență al raionului/municipiului respectiv pentru PPC.

Lista trebuie să includă tot personalul calificat și experimentat în controlul bolilor, din cadrul raionului/municipiului, cu datele de contact ale fiecăruia.

Fiecare subdiviziune teritorială a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor are obligația să înființeze o linie telefonică de tip help-line (linie de sprijin) disponibilă pentru public, pentru anunțarea suspiciunilor de boală.

Numărul de persoane care operează în fiecare CLCB, atunci când PPC este confirmată, va fi dictat de numărul de focare și de mărimea zonelor de protecție și de supraveghere.

Personalul CLCB va include:

Personal administrativ de la nivelul subdiviziunii teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și inspectori veterinarilor oficiali instruiți în managementul situațiilor de urgență din domeniul sanitar veterinar, în cazul apariției PPC;

Medici veterinarilor de liberă practică împuterniciți, instruiți în diagnosticul bolilor pe specii, cu competențe în ucidere, măsuri de biosecuritate și alte proceduri ce se aplică în zonele de control, operațiunile de control a mișcării animalelor în teritoriu și alte restricții;

Personal tehnic auxiliar la nivelul CLCB, având competențe în diverse operațiuni (de exemplu: evaluarea animalelor, ucidere, proceduri DDD care se execută în curțile infectate, și operațiuni privitoare la controlul mișcărilor);

În cazul în care se consideră că personalul de la nivelul subdiviziunii teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor nu este în număr suficient pentru activitățile de combatere (inspectori veterinarilor oficiali și medicii veterinarilor de

liberă practică împuterniciți și personal tehnic ajutător), ANSA va detașa, cu respectarea prevederilor legale în vigoare, personal suplimentar de specialitate care lucrează în subdiviziunile teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor din alte raioane/municipii, ori în alte structuri (medici și personal tehnic din abatoare), care să efectueze activitățile de combatere necesare, în funcție de numărul exploatațiilor și de amploarea evenimentului epidemiologic.

Calculul necesarului de personal va avea în vedere faptul că un medic veterinar oficial poate vizita și inspecta în zona de protecție și de supraveghere a fiecărui focar, în medie, animalele din maximum 2 localități pe zi, iar necesarul de echipe instruite trebuie să asigure examinarea a până la 5 focare de boală în orice moment.

Lista persoanelor de contact responsabile de instituirea Centrului local de combatere a bolii este stipulată în **anexa nr. 4** a prezentului plan de contingență.

7.1.2. Resurse de echipament și materiale (Resources of equipment and materials)

La nivel local, CLCB trebuie să aibă acces imediat și să poată procura rapid echipamentele de protecție și facilitățile materiale care să asigure implementarea întregului set de măsuri pentru controlul bolilor.

O parte din aceste echipamente și materiale va fi stocată pentru cazuri de necesitate la nivelul subdiviziunilor teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, iar restul trebuie să poată fi achiziționat rapid, în condițiile prevăzute de legislația în vigoare privind achizițiile din surse publice sau private.

7.1.2.1. Echipament consumabil (Consumable equipment)

Un minimum de echipament consumabil necesar pentru intervenția imediată trebuie să existe la subdiviziunile teritoriale ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, chiar și în timp de „liniște” epidemiologică, după cum urmează:

- a) echipament de protecție: măști, mănuși, ochelari de protecție, salopete, cizme cauciuc etc. (100 buc. Din fiecare)¹;
- b) dezinfectante eficiente față de agenții infecțioși, detergenți și săpun²;
- c) pompe de curățare și dezinfecție, lopeți, razuri etc. (5 buc. Din fiecare)³;
- d) mijloace de ucidere – asomatoare (minimum 5 buc.);

¹ Se apreciază că stocul trebuie să fie suficient pentru intervenția inițială în cinci focare de boală care evoluează într-o exploatație non-profesională, ori într-o exploatație profesională cu până la 1000 de animale;

² Cantitate dezinfectant care, preparată, să fie suficientă pentru dezinfecția unei suprafețe de 20000 m²

³ Suficiente pentru intervenția în cinci focare de boală care evoluează într-o exploatație non-profesională, ori într-o exploatație profesională cu până la 1000 de animale;

- e) echipament pentru prelevarea de probe (5 truse);
 - f) benzi pentru delimitarea teritoriului (20000 m);
 - g) hărți detaliate ale raionului/municipiului (2 buc.)⁴;
 - h) echipament de vaccinare (seringi automate și ace de schimb) (5 buc)⁵;
 - i) alte consumabile considerate necesare.
- Î) afișe și pancarte de avertizare ori de interzicere pentru bolile pentru care există planuri de contingență.

Echipamentele și materialele stocate la sediul subdiviziunilor teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor vor fi întreținute corespunzător și verificate periodic, iar cele care au depășit termenul de garanție, vor fi casate și înlocuite cu materiale aflate în termenul de garanție.

Costul echipamentelor și materialelor care se vor utiliza în exploatarea non-profesională pentru aplicarea măsurilor de control se va suporta de la bugetul de stat.

Costul echipamentelor care se vor utiliza în exploatarea comercială vor fi suportate de operatorul economic (fermier).

7.1.2.2. Mijloace fixe (Other machine equipment)

Mijloacele fixe aparțin primăriilor locale sau a altor instituții parte componentă a CLCB. Lista lor va fi inventariată din timp de liniște epidemiologică, iar echipamentele vor fi menținute în stare de funcțiune, pentru a interveni în situațiile de urgență generate de evoluția bolilor majore la animale.

Acestea sunt:

- a. diferite vehicule;
- b. excavatoare;
- c. pompe adecvate pentru spălare sub presiune și dezinfecție;
- d. cisterne;
- e. generatoare electrice;
- f. arzătoare pentru sterilizare;
- g. module containerizate pentru spații de locuit, grupuri sanitare și birouri pentru cazul în care este necesară amenajarea de unități mobile în teren.

7.1.2.3 Echipamentele grele (Heavy equipment)

Echipamentele grele aparțin primăriilor locale sau altor instituții parte componentă a CLCB. Lista lor va fi inventariată din timp de liniște epidemiologică

⁴ Una pentru sedințele operative ale UOL și una pentru sedințele operative ale ULD;

⁵ Necesare pentru dotarea a cinci echipe de vaccinare.

și vor fi menținute în stare de funcțiune, pentru a interveni în situațiile de urgență generate de evoluția bolilor majore la animale.

Acestea sunt:

- a. utilaje mobile pentru electocutarea animalelor;
- b. incineratoare mobile;
- c. mijloace de transport.

CAPITOLUL 8

PLANUL DE ACȚIUNE PRIVIND INTERVENȚIA ÎN FOCAR ȘI DEPOPULAREA EXPLOATAȚIILOR

(Action plan for intervention during outbreaks and holding depopulation)

În conformitate cu prevederile HG nr. 369 din 12.06.2015 pentru aprobarea Normei sanitare - veterinare privind protecția animalelor în momentul uciderii (care transpune Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1099/2009, privind protecția animalelor în momentul uciderii), este prevăzut ca, înainte de depopularea exploatațiilor, fiecare autoritate competentă responsabilă de o operație de depopulare să stabilească un plan de acțiune – intervenție, atât pentru a asigura respectarea normelor prevăzute în sus-numita Normă sanitar – veterinară, cât și pentru a stabili ordinea activităților pentru asigurarea deplinei eficiențe în depopularea efectivelor. Acest plan de acțiune asigură coordonarea întregii activități de o manieră previzibilă și eficientă.

Necesitatea planului de acțiune este stipulată, de asemenea, și de prevederile Codului de Sănătate al Animalelor Terestre al OIE, Capitolul 7.6, art. 7.6.4. (Considerații în planificarea uciderii umane a animalelor).

Planul de depopulare este, la rândul lui, parte a unui plan mai larg de acțiune privind intervenția în focar, ce este elaborat la nivelul UOL a CLCB și supus discuției și aprobării în plenul CLCB.

În elaborarea planului pentru depopularea exploatațiilor, este esențial ca metoda de ucidere aleasă să fie sigură, ușor de aplicat și să ofere garanția că toate animalele sunt ucise rapid și fără durere.

Scopul planului de depopulare este :

- a) să asigure că activitățile de depopulare sunt efectuate corespunzător;
- b) să asigure depopularea fermei în mod rapid și eficient;
- c) să respecte cerințele de siguranță pentru protecția oamenilor care participă la depopulare;

d) să respecte cerințele de ucidere a animalelor în condiții de siguranță și bunăstare;

e) să confere siguranța că ferma este gata pentru repopulare la încheierea aplicării măsurilor de control.

Planul de depopulare trebuie să cuprindă:

- a) obiectivele și scopul activităților de depopulare;
- b) numărul adăposturilor, specia și numărul de animale care trebuie ucise;
- c) metodele de asomare și ucidere, condițiile de utilizare, parametrii cheie (cantitate substanță, timp expunere etc);
- d) echipamentul, personalul și materialele necesare;
- e) ordinea depopulării, ținând cont de vârsta și starea fiziologică a animalelor;
- f) numărul și componența echipelor de ucidere;
- g) șeful operațiunii de depopulare;
- h) seful întregii operațiuni de aplicare a măsurilor de control în focar;
- i) planificarea timpului necesar depopulării;
- j) î) locurile de ucidere a animalelor;
- k) planificarea timpului necesar derulării fiecărei activități;
- l) planificarea dezinfecției în adăposturi;
- m) aspecte speciale referitoare la respectarea biosecurității și a unor aspecte de mediu (dacă este cazul);
- n) previzibilitatea limitărilor/problemelor care ar putea apărea în timpul activităților de depopulare.

Planul de acțiune va fi aprobat în plenul CLCB și va fi comunicat:

- a) tuturor partenerilor operaționali care contribuie la combaterea focarului, pentru a fi strict respectat;
- b) proprietarului exploatației/agentului comercial (după caz) unde s-au instituit restricțiile;
- c) ANSA spre informare și pentru monitorizarea activităților de combatere.

CAPITOLUL 9

LABORATOARE DE DIAGNOSTIC AL PPC **(Diagnostic laboratories for CSF)**

Examenele de laborator pentru diagnosticul pestei porcine clasice se vor efectua de către IP Centrul Republican de Diagnostic Veterinar (CRDV) al Republicii Moldova, situat în Chișinău, str. Murelor 3.

I.P. CRDV asigură colaborarea cu Laboratorul Internațional (Comunitar) de Referință (LCR) pentru Pesta Porcină Clasică: Institut für Virologie, der Tierärztlichen Hochschule Hannover, Bü17, D-30559 Hannover, Germany.

În cazul în care capacitatea de diagnostic a I.P. CRDV, Directorul general al ANSA va asigura afluirea probelor la un alt laborator internațional de diagnostic acreditat pentru pesta porcină clasică, în scopul diagnosticului bolii.

CAPITOLUL 10

PROCEDURI DE INSTRUIRE PENTRU SERVICIILE VETERINARE

Vor fi realizate de către specialiști în domeniul controlului bolilor de la nivel central sau local și se va adresa personalului din administrația de profil, celui sanitar veterinar și auxiliar implicat în punerea în aplicare a planului de contingență pentru pesta porcină clasică. Acest personal trebuie instruit periodic cu privire la procedurile specifice ce urmează a fi aplicate.

Instruirea trebuie să cuprindă două nivele:

- ✓ instruirea grupurilor de experți;
- ✓ instruirea întregului personal implicat în combaterea pestei porcine clasice.

Cursurile de instruire se efectuează după un program elaborat care include:

- ✓ prezentarea bolii (aspecte clinice, lezionale, epidemiologice, profilaxie și combaterea bolii, inclusiv ancheta epidemiologică;
- ✓ aspecte privind intervenția în focarele de boală, stabilirea zonelor de restricție, ancheta epidemiologică, uciderea ecarisarea, procesarea deșeurilor, activității de screenig, proceduri de trasabilitate, dezinfecție, comunicare;
- ✓ modul de notificare a bolii;
- ✓ realizarea publicității și implementarea mijloacelor specifice de avertizare a populației etc.

Exercițiile de simulare și instruirile pot fi organizate la nivel:

- ✓ local, pentru instruirea personalului de pe teritoriul unui raion/municipiu;
- ✓ regional, pentru instruirea personalului mai multor raioane din aceeași regiune;
- ✓ național, pentru instruirea personalului din întreaga țară.

Organizarea exercițiilor naționale și regionale revine în sarcina ANSA, iar a celor locale revine Subdiviziunilor teritoriale (raionale/municipale) ale Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor;

Planul de contingență și manualul operațional pentru PPC vor fi reactualizate, în funcție de deficiențele de aplicare descoperite în timpul instruirilor și de modificările în structura Lanțului de Comandă, ori de câte ori este necesar.

La nivel local, Planul de contingență și manualul operațional pentru PPC vor fi reactualizate ori de câte ori intervin modificări în structura Lanțului de Comandă și a personalului implicat.

CAPITOLUL 11

PROGRAME DE INSTRUIRE A PERSONALULUI

(Programs for training of personnel)

ANSA are obligația întocmirii programelor de instruire și a exercițiilor de simulare la sfârșitul anului în curs, pentru anul ce urmează și să organizeze și monitorizeze desfășurarea acestor activități.

Personalul veterinar implicat în combaterea bolilor din subdiviziunile teritoriale a Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și din administrația publică cu rol în controlul bolilor trebuie instruit periodic, prin sesiuni de instruire și prin exerciții de simulare în timp real și în sală.

Conform prevederilor europene în vigoare referitoare la combaterea bolilor, pentru pregătirea reacției la urgențele determinate de evoluția bolilor majore, trebuie organizate de către autoritatea competentă centrală:

- ✓ activități de formare a personalului/instruiri/seminarii privind epidemiologia (semnele clinice, investigația epidemiologică) și metodele de control al bolilor;
- ✓ exerciții de simulare în sală, exersare de anumite proceduri sau alerte, organizate de una/două ori pe an;
- ✓ activități de formare în tehnicile de comunicare, cu scopul de a organiza campanii de sensibilizare privind apariția epizootiilor curente, adresate autorităților, exploataților și medicilor veterinari;
- ✓ exerciții de simulare în timp real, în teren, pentru testarea aplicabilității planurilor de contingență elaborate de către autoritatea competentă centrală.

Autoritățile competente raionale/municipale vor informa ANSA despre toate instruirile organizate în domeniu, pe plan local. Evidențele instruirilor trebuie păstrate de către autoritatea competentă centrală și vor fi prezentate misiunilor de audit în acest domeniu.

Personalul veterinar din Laboratorul Național de Referință trebuie să urmeze, de asemenea, cursuri de instruire periodice sau să participe la teste inter-laboratoare cel puțin o dată pe an.

Personalul veterinar din laborator trebuie să fie instruit cu privire la noile echipamente pentru laboratoare și la testele de diagnostic pentru PPC. La nivelul organismului care organizează instruirea, trebuie să fie disponibile dosarele după care au fost organizate instruirile, cu semnătura de prezență a personalelor instruite.

CAPITOLUL 12

PROGRAME DE INFORMARE ȘI DE CONȘTIENTIZARE A POPULAȚIEI ȘI A FACTORILOR DE DECIZIE

(Programs of information and public awareness)

Atât în timp de liniște epidemiologică, cât și în perioadele de evoluție a bolii, autoritatea competentă centrală și structurile deconcentrate din teritoriu trebuie să informeze și conștientizeze fermierii, factorii de decizie și publicul prin:

- ✓ comunicate de presă privind situația bolilor majore care evoluează în Europa în țările vecine și în lume, în scopul conștientizării și al pregătirii acestora pentru situațiile de urgență generate de evoluția bolilor majore la animale;
- ✓ afișarea în locuri publice de material informativ referitor la bolile cele mai probabile de a evolua în teritoriu;
- ✓ ipărirea de broșuri informative și răspândirea lor printre fermieri, cu ajutorul medicilor veterinari oficiali, medicilor veterinari de liberă practică împuterniciți și a primăriilor locale;
- ✓ anunțuri în media și pe internet;
- ✓ ședințe informative publice pentru publicitate intensivă la acutizarea bolii.

Modelele de afișe, dispoziții și anunțuri care vor circula vor fi cele recomandate sau parte a Manualelor Operaționale pentru fiecare boală ori grup de boli asemănătoare.

ANSA trebuie să prevadă în bugetul anual fonduri pentru tipărirea de materiale informative.

Atunci când există un risc mărit privind evoluția bolilor în țările terțe din jurul RM, Guvernul va iniția o campanie de informare a populației asupra acestui aspect, precum și a riscului pentru Moldova, prin intermediul mass-media – TV și articole în presa scrisă, la solicitarea scrisă a ANSA.

În timpul evoluției unor focare de boli majore, ANSA are obligația înființării unei linii telefonice de urgență la nivel central și raional/municipal la care se pot solicita/oferi informații cu privire la boali și evoluția acestora.

Crescătorii vor fi anunțați prin media că vor primi despăgubiri pentru animalele bolnave găsite în exploatații, pentru a stimula anunțarea cazurilor de boală.

ANSA are obligația menținerii pe pagina de web a Planului Național de Contingență pentru PPC bolile specificate în forma personalizată (lanțul de comandă și rezervele de personal, materiale și echipamente) și va avea obligația transmiterii lui spre informare tuturor structurilor administrative deconcentrate ale CLCB raional/municipal.

CAPITOLUL 13 **ELIMINAREA CADAVRELOR** **(Disposal of cadavers)**

Uciderea animalelor și eliminarea carcaselor în cazul izbucnirii unui focar al unei boli majore se va face cât mai rapid posibil, pentru a împiedica răspândirea bolii în exploatațiile de contact.

Eliminarea carcaselor se poate face prin două metode:

- ✓ Convențional (prin neutralizarea în unități specializate);

- ✓ Alternativ, acolo unde este depășită capacitatea de neutralizare a cadavrelor sau unde condițiile epidemiologice o impun, pot fi folosite metode alternative de eliminare a cadavrelor, ca incinerarea și îngroparea.

Dacă se hotărăște folosirea unor metode alternative de eliminare, trebuie mai întâi să fie consultată Autoritatea Locală pentru Protecția Mediului, cu privire la locurile potrivite ce vor fi folosite și să se obțină aprobarea acesteia și a primăriei locale.

Toate CLCB au sarcina de a identifica, în perioada de liniște epidemiologică, terenurile de pe raza raionului/municipiului care corespund cerințelor pentru eliminarea alternativă a cadavrelor și să comunice lista lor către ANSA.

Atunci când folosește metode alternative de neutralizare, ANSA trebuie să informeze Organizației Mondiale pentru Sănătatea Animalelor (OIE) despre:

- a) Recurgerea la posibilitățile prevăzute mai sus cu privire la materiile de risc;
- b) Zonele clasificate ca fiind “zone îndepărtate”, în scopul aplicării prevederilor respectivului articol și motivele acestei clasificări.

Descrierea metodelor de ucidere și de distrugere a carcaselor este cuprinsă în procedurile din Manualul Operațional pentru PPC.

Detalii privitoare la amplasarea și marcarea acestor locuri pot fi consultate în Manualul Operațional pentru PPC.

CAPITOLUL 14
VACCINAREA CONTRA PESTEI PORCINE CLASICE
(Vaccination against CSF)

În Republica Moldova întregul șeptel de porcine se supune imunizării prin vaccinări profilactice contra pestei porcine clasice conform Programului acțiunilor strategice de supraveghere, profilaxie și combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii bolilor de la animale la om și protecția mediului. Până la data la care în Republica Moldova va înceta vaccinarea profilactică împotriva PPC, în exploatațiile unde a fost confirmat focarul se va proceda astfel:

În cazul în care pesta porcină clasică a fost confirmată și există pericolul extinderii bolii în zona de protecție sau chiar în zona de supraveghere, în aceste zone se efectuează vaccinarea de necesitate (urgentă) contra pestei porcine clasice.

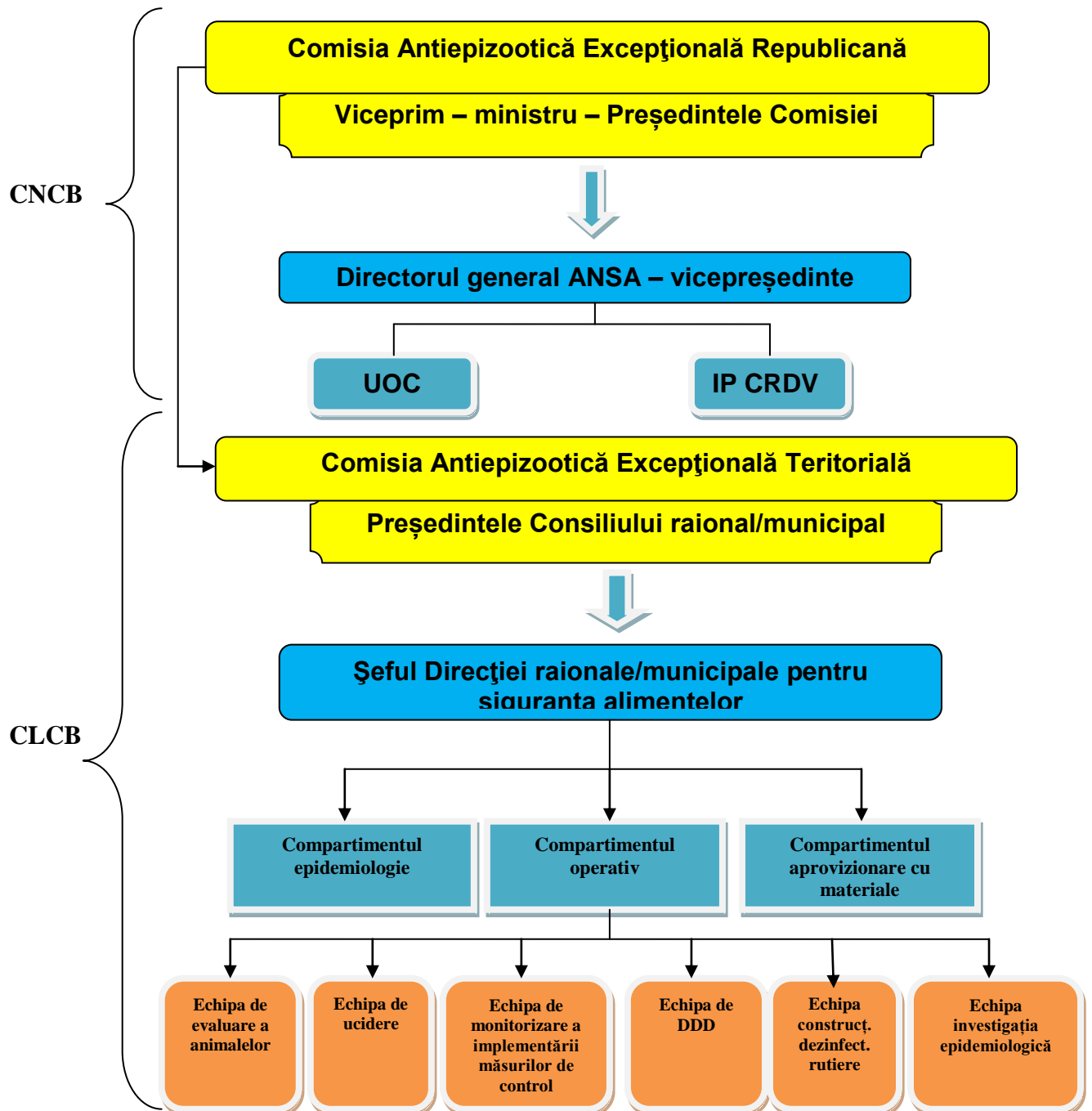
Dacă pesta porcină clasică a fost confirmată la porcii sălbatici, iar datele epizootologice disponibile demonstrează că aceasta poate să se răspândească, se procedează la vaccinarea de necesitate a porcilor sălbatici, conform procedurilor și prevederilor stabilite la pct. 49 al Normei sanitare veterinare pentru controlul PPC.

Dacă zona de vaccinare se află în apropierea teritoriului unui stat vecin în care, de asemenea, se aplică măsuri pentru eradicarea pestei porcine clasice la porcii sălbatici, trebuie asigurată concordanța între planul de vaccinare și măsurile aplicate în acest stat.

ANEXE:

Anexa nr. 1
la Planul de contingență al
Republicii Moldova pentru
pesta porcină clasică

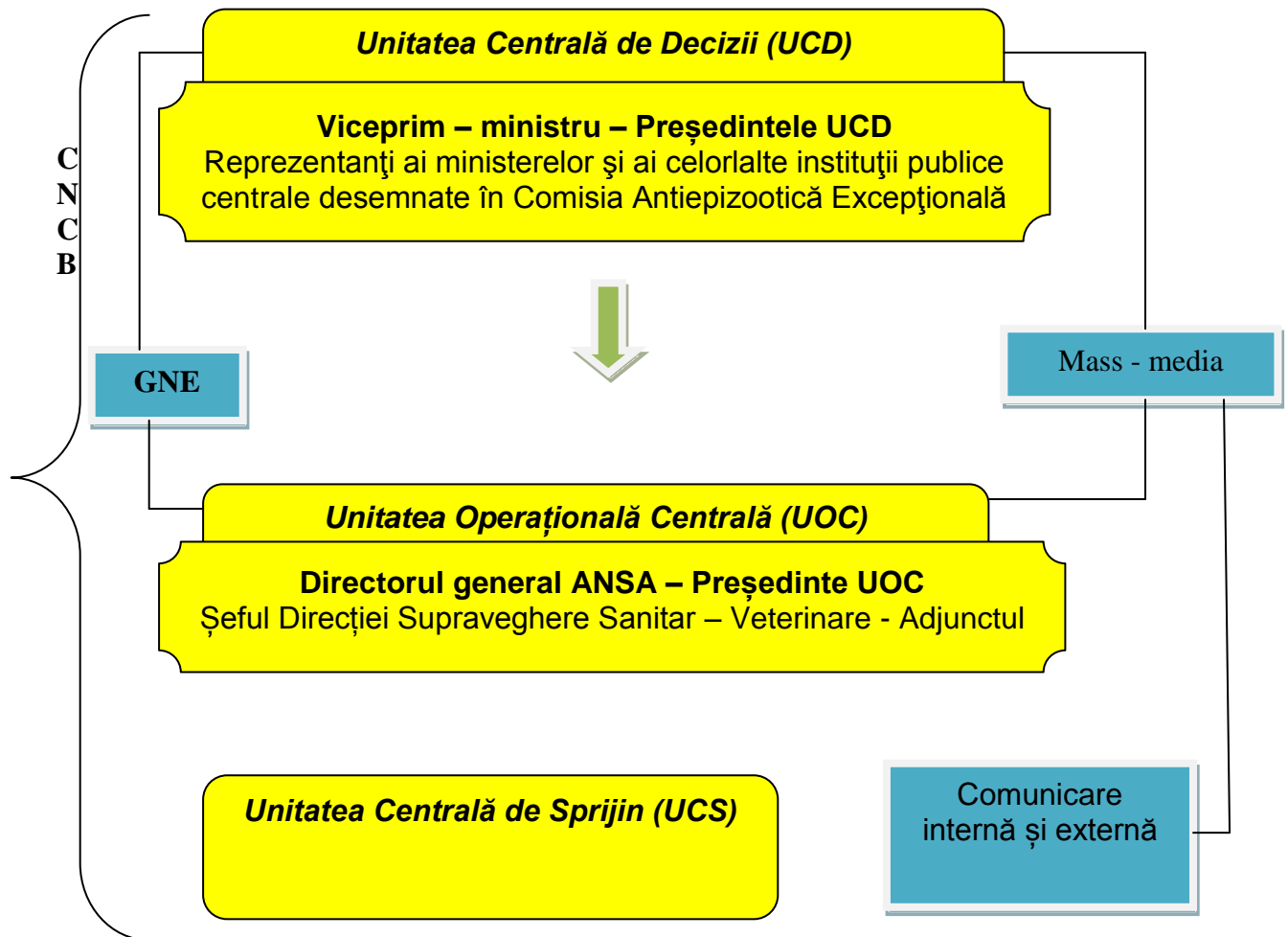
Diagrama Lanțului de Comandă

Notă:

UOC – Unitatea Operațională Centrală
DDD – Dezinfecție, dezinfecție, deratizare

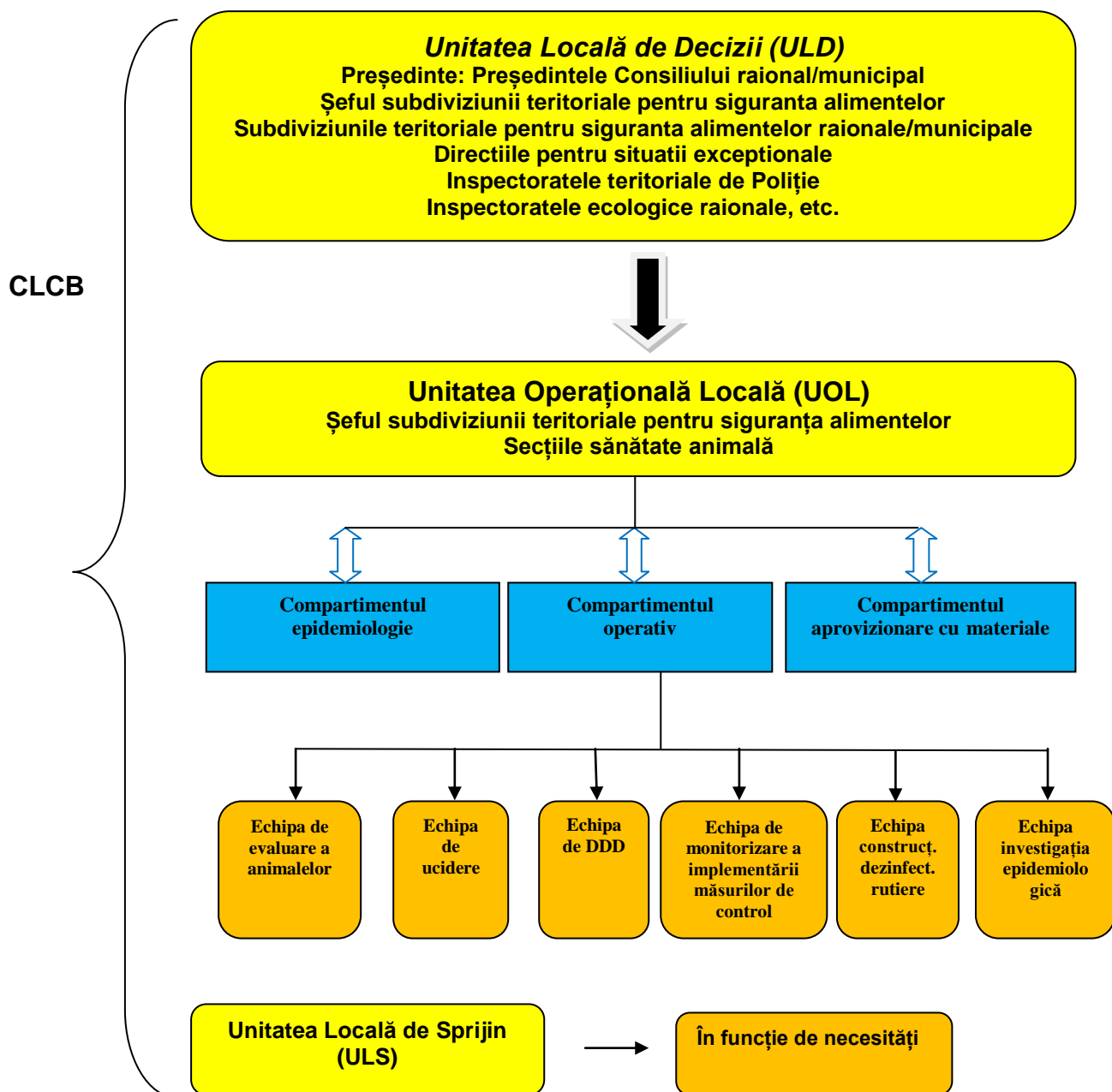
Diagrama Centrului Național de Combatere a Bolii

Notă:

CNCB – Centrul Național de Combatere a Bolii
GNE – Grupul Național de Experti

Diagrama Centrului Local de Combatere a Bolii

Lista UOL din CLCB

Nr.	Denumirea raionului/ municipiului	Șeful Subdiviziunii teritoriale pentru siguranța alimentelor	Telefon de serviciu
1	Anenii Noi	Andronic Petru	0265-22957
2	Basarabeasca	Tarlev Mircea	0297-22576
3	Briceni	Roșca Alexandru	0247-22300
4	Cahul	Catan Vasile	0299-41833
5	Cantemir	Zagorschi Gheorghe	0273-23313
6	Călărași	Anghel Tudor	0244-75432
7	Căușeni	Agapii Vitalii	0243-23087
8	Cimișlia	Tristan Evghenie	0241-22859
9	Criuleni	Gangan Ion	0248-20273
10	Dondușeni	Vengher Iuri	0251-21221
11	Drochia	Gajiu Vasile	0252-22474
12	Dubăsari	Spiridonov Alexandru	0248-55280
13	Edineț	Veremciuc Marin	0246-22108
14	Fălești	Balica Eduard	0259-23761
15	Florești	Carbune Vasile	0250-22010
16	Glodeni	Maican Vladimir	0249-22176
17	Hâncești	Cojocarum Dumitru	0269-23659
18	Ialoveni	Ursu Grigore	0268-22187
19	Leova	Apreutes Mihail	0263-25285
20	Nisporeni	Lozan Eduard	0264-25441
21	Ocnita	Cvasnițaia Nadejda	0271-22267
22	Orhei	Lisnic Sergiu	0235-21640
23	Rezina	Tcaci Ivan	0254-21821
24	Râșcani	Eremciuc Iurie	0256-24751
25	Sângerei	Mițic Alexei	0262-24192
26	Soroca	Revenco Arcadie	0230-23157
27	Strășeni	Stamati Vsevolod	0237-22831
28	Șoldănești	Prodan Ghenadie	0272-22439
29	Ștefan Vodă	Carauș Vladimir	0242-24387
30	Taraclia	Tatarlî Elena	0294-25377
31	Telenești	Andronic Valentin	0258-22166
32	Ungheni	Echim Valeriu	0236-22876
33	Comrat	Tucan Mihail	0298-22518
34	Ciadâr -Lunga	Ianac Vladimir	0291-24053
35	Vulcănești	Ivasenco Valeri	0293-22745
36	Mun. Chișinău	Vengher Roman	022-593-234
37	Mun. Bălți	Boboc Marin	0231-29926